Kristian Lund
Louise Ørum-Petersen

Digital trivsel

i arbejdet med udsatte børn og unge

Dette er et uddrag af Digital Trivsel og indholder kun til og med kapitel 1.
Den samlede bog kan bestilles på digitaltrivsel.dk

Center for Digital Pædagogik
Socialt arbejde i nye medier

De digitale medier og nettet har stor betydning for børn og unges trivsel, og det er der brug for at medtænke, når professionelle fagpersoner arbejder med denne målgruppe.

Denne bog henvender sig primært til fagfolk, der arbejder med udsatte børn og unge. Denne gruppe er ofte også mere udsat online i forhold til deres jævnaldrende. Med et dydsetisk udgangspunkt forholder bogen sig til spørgsmål som: Hvad vil det sige at have et godt liv med nettet? Hvilke udfordringer og muligheder stiller nettet udsatte børn og unge overfor? Hvordan kan man som fagperson arbejde aktivt med netop disse udfordringer og muligheder? Og hvilke digitale færdigheder og kompetencer skal vi udruste vores børn og unge med, så de kan færdes selvstændigt og sikkert på nettet? Kort og godt, hvordan kan man arbejde pædagogisk med udsatte børn og unges digitale trivsel?

Center for Digital Pædagogik ønsker med denne bog at dele ud af sine mangeårige erfaringer fra onlinearbejde med udsatte børn og unge og samtaler med forældre og fagfolk inden for området.
Vi ønsker at hjælpe fagpersoner til at knække koden til det digitalpædagogiske arbejde ved at skabe indsigt i den digitale ungdomskultur og de begreber, redskaber og metoder, der arbejdes med på området. Kun ved at tage denne del af børn og unges liv alvorligt og udøve digital pædagogik kan der skabes digital trivsel hos det enkelte barn eller den enkelte unge.

"Bogen rummer en masse interessant specialviden særligt om de udsatte unge, og den er det guld værd at få ud blandt fagfolk – og på den måde overhovedet få indsigt i, hvordan man arbejder digitalt med denne målgruppe."

Helle Haugaard Jørgensen, adjunkt ved UCL

Center for Digital Pædagogik
Socialt arbejde i nye medier

Kristian Lund
Louise Ørum-Petersen

Digital trivsel

i arbejdet med udsatte børn og unge

Center for Digital Pædagogik
Socialt arbejde i nye medier

Digital trivsel
i arbejdet med udsatte børn og unge

1.udgave, 1. oplag, 2012

Fotos: © Gorm Olesen

Reportagefotos er taget på institutioner under Ungdommens Vel. De børn, unge og voksne, der optræder på fotos, er modeller og har intet med bogens indhold at gøre.

Grafisk design: Søren Kirkemann

Redaktion: Per Straarup Søndergaard

Korrektur: Christina Boel Pedersen

Tryk: EJ Graphic
Printed in Denmark 2012
ISBN 978-87-995548-0-5

Center for Digital Pædagogik
har – med tak – modtaget økonomisk
støtte til at producere bogen fra Det
Kriminalpræventive Råd og fra
Ministeriet for Børn og Undervisnings
tips- og lottomidler.

For læsning og feedback på
manuskriptet skal der endvidere rettes
en stor tak til Mitja Hamburger,
Jeanett Fleron, Martin Exner og sidst
– men ikke mindst – adjunkt ved
University College Lillebælt,
Helle Hougaard Jørgensen.

Center for Digital Pædagogik
Vester Allé 24, 3. sal.
8000 Aarhus C
Danmark
www.cfdp.dk

Indhold

Forord 6

Kapitel 1 Livet og nettet 8
Et naturligt fænomen? 9
Et godt liv med nettet 11
Trivsel ifølge dydsetikken 13
De sociale styrker 14
Ærlighed 15
Selvstændighed 16

Kapitel 2 Digital identitet 18
Den digitale afstand 21
Risiko for misforståelser 23
Det digitale sprog 24
Selvforstærkende mekanismer 25
Socialt og digitalt samvær 26
Det fede liv 28
Den uklare modtagergruppe 29
Den løbende samtale 32
Vi mødes på nettet 33
Mødestedernes særpræg 34
Moderation og indhold 35

Kapitel 3 Længsel efter omsorg 38
Afliv flertalsmisforståelser 40
Upassende henvendelser 41
Grooming 44
Forebyggelse af overgreb 46
Subkulturer på nettet 47
Normalisering af problemadfærd 49

Kapitel 4 Digital hjælp og selvhjælp 54
De gode kontakter 55
Nettet som frirum 55
Hjælp fra andre unge 56
At forholde sig til den forkerte hjælp 57
Rådgivning over nettet 57
Mødet med de voksne 61
Chatrådgivning 62

Kapitel 5 Dilemmaer, faldgruber og muligheder 64
Computerspil 65
Problematiske kontakter 67
Overvej restriktioner grundigt 70
Bagud online 71
At holde sig væk 72
Negativt fokus 73
Skadelige omgangsformer 76
Dilemmaer og løsninger 77
På kant med loven 78
Fratage eller begrænse adgang 79
Filtrere og delvist spærre 79
At afgrænse netbrug 80

Kapitel 6 Digitale færdigheder og kompetencer 82
Aflæsning, tilpasning og kvalificerede valg 83
Gode råd 84
Digital afstand og digitalt sprog 86
Gode råd 86
Afkodning af seksualitet 87
Gode råd 88
Kildekritik og søgning efter hjælp 89
Gode råd 89
De tekniske færdigheder 89
Den gode dialog 90
De digitale kompetencer og styrker 92

Kapitel 7 Inspiration til udarbejdelse af en digital politik 94
Fagpersonen som kompetent sparringspartner 95
Inspiration til udarbejdelse af en digital politik 100
Anbefalinger til det institutionelle niveau 101
Anbefalinger til børne- og unge-niveauet 103
Digitale rådgivningsressourcer 106
Digitaltrivsel.dk 108

Kildehenvisninger 110

Red Bull

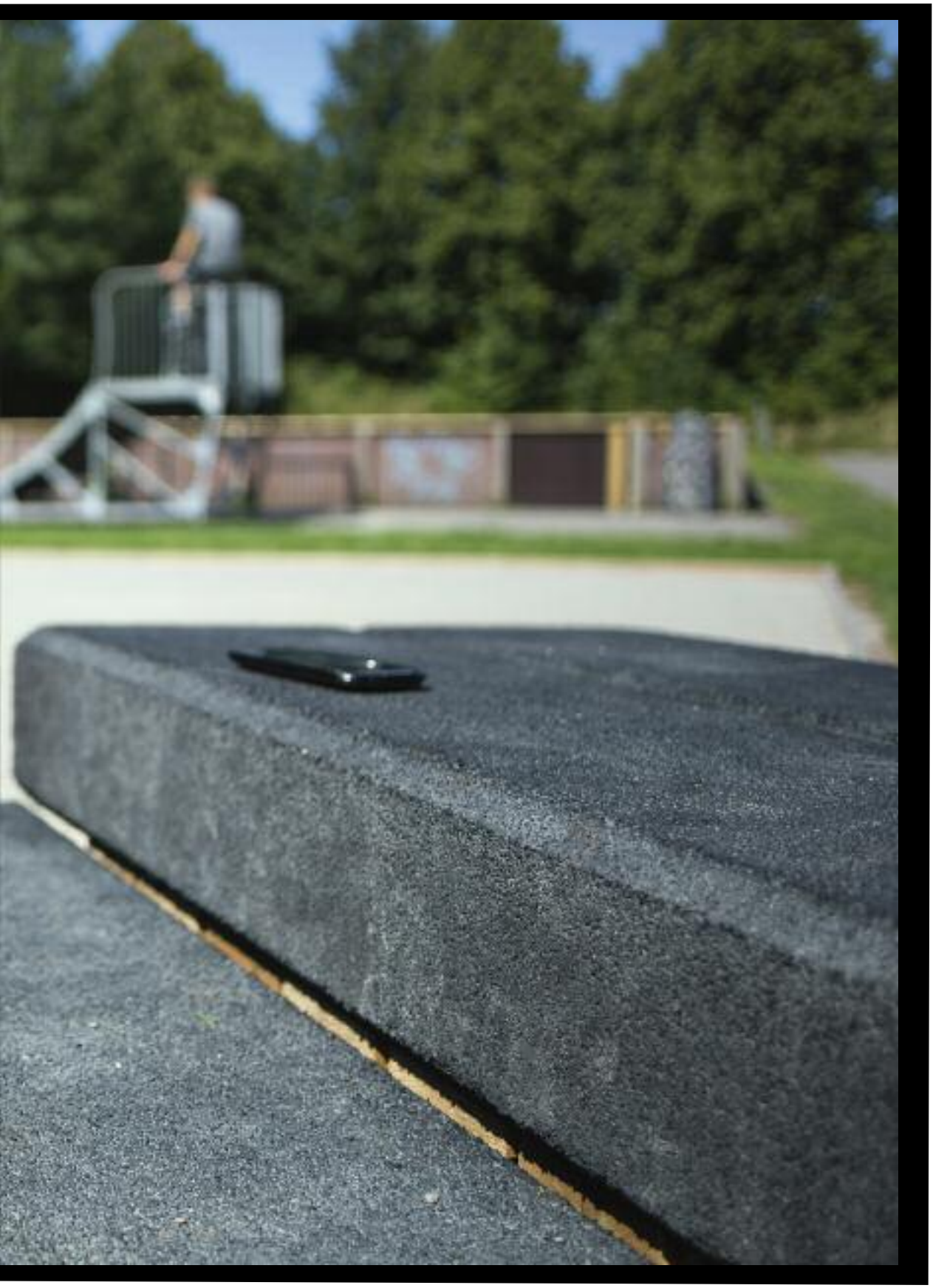

Forord

”For mig er det meget nemmere at chatte end at skulle sige det face2face. Chatten var et sted, hvor jeg kunne komme ud med mine tanker og følelser uden at skulle tænke på, hvad han eller hun ville tænke om mig. Det har hjulpet mig på den måde, at den person, jeg har skrevet med, har fået mig på bedre tanker.”

Pige, 15 år

Da vi i 2004 startede vores onlinerådgivning for udsatte børn og unge på Cyberhus.dk, var internettet som pædagogisk redskab stadig forholdsvis ukendt land for de fleste fagpersoner. Det var ofte svært at finde anerkendelse og forståelse i den pædagogiske verden for, at vi som fagpersoner skulle være synlige og tydelige over for børn og unge på nettet. Og at vi skulle udøve digital pædagogik og skabe digital trivsel. For at styrke dette fokus ændrede vi i 2011 navn fra Cyberhus til Center for Digital Pædagogik. Onlinerådgivningen Cyberhus.dk udgør dog stadig en grundsten i centrets værdi- og erfaringsmæssige fundament og en væsentlig del af vores daglige arbejde.

I dag – otte år senere – oplever vi en utrolig stor nysgerrighed og interesse fra fagpersoner, som ønsker at møde børn og unge online. Både i det direkte pædagogiske arbejde med onlinerådgivning, men også i forhold til at kunne rådgive og danne børn og unge digitalt. Mange af de fagpersoner, som vi møder, mangler dog at knække koden til det digitalpædagogiske arbejde og efterlyser mere indsigt i de begreber, redskaber og metoder, der bruges i arbejdet. En indsigt, som vi har oparbejdet, og som vi føler os forpligtet til at dele.

Vi oplever det digitalpædagogiske arbejde som en gevinst og ønsker med denne bog at løfte vores viden op i et lidt højere perspektiv og dele ud af den. Vi ønsker, at vores erfaringer fra mange års onlinearbejde med udsatte børn og unge og de mange samtaler og interviews med fagpersoner kan komme andre til gode.

Bogen er skrevet i foråret og sommeren 2012 af Kristian Lund fra Center for Digital Pædagogik i tæt samarbejde med specialestuderende Louise Ørum-Petersen og forfatter Per Straarup Søndergaard. Ud over erfaringer fra arbejdet i Center for Digital Pædagogik bygger bogens faglige fundament på en lang række interviews med børn, unge og fagpersoner og tegner dermed et samtidsbillede af den digitale virkelighed på opholdssteder, væresteder, klubber og institutioner.

Vi håber, at bogen kan bringe begreber som digital pædagogik, digital trivsel og digital dannelse ind på de pædagogiske uddannelser og efteruddannelser, og at bogen kan bruges som startskud til at indføre begreberne på opholdssteder og institutioner. Først og fremmest håber vi dog at kunne inspirere til debat om nettet som pædagogisk område og pædagogisk redskab.

Tak for den store opbakning, som vi i Center for Digital Pædagogik har mødt under skrivningen af bogen fra institutioner og fagpersoner og ikke mindst blandt de børn og unge, som vi har interviewet undervejs.

God fornøjelse med bogen. Vi håber, den kan være med til at gøre en forskel i dit arbejde for udsatte børn og unges digitale trivsel.

Anni Marquard
Initiativtager og leder af Center for Digital Pædagogik

KAPITEL 1

Livet og nettet

”Lige meget om man har problemer med sin scooter, computer eller sit sexliv, kan man finde svar på nettet. Det er virkelig fedt og meget nemmere end at søge professionel hjælp.”

Dreng, 19 år

Citatet illustrerer, hvor naturligt det er blevet at bruge nettet til at finde svar på stort set alt. Ifølge børn og unge selv er det en fed ting, men det kan også blive så nemt, at det kan afholde nogen fra at spørge forældre, pædagoger eller andre fagpersoner til råds. Derfor skal de udsatte børn og unge, der søger hjælp online, have støtte i den proces fra de fagpersoner, der er omkring dem. Som fagperson skal du med andre ord forholde dig til nettet og udøve digital pædagogik, der sikrer de udsatte børn og unges digitale trivsel.

Digital trivsel er at have det godt, være sikker og udvikle sig i en sund retning i de digitale medier. Det betyder dog ikke, at emnet kun handler om de øjeblikke, hvor børn og unge er i gang med at skrive en sms eller en besked på Facebook eller chatte med en rådgiver på en onlinerådgivning. Det digitale er en del af vores hverdag og en efterhånden uadskillelig del af vores identitet og sociale liv. Det vil det også være i fremtiden, så hvis vi ikke tager os af den digitale del af børn og unges opdragelse og opvækst, er det i en vis forstand kun det halve barn, vi tager os af.

Trivsel handler om det gode liv. Det handler om at have det godt her og nu, men også om at være selvbestemmende og på rette vej i sin personlige udvikling. Som fagpersoner, der arbejder med børn og unge, tager vi hele tiden valg, der handler om at sikre trivsel. Vi vurderer, hvornår barnet i børnehaveklassen skal støttes og har brug for øget tryghed og voksenkontakt, og hvornår han eller hun skal opfordres til nye sociale kontakter og til at møde udfordringer på egen hånd. Det vil altid være en svær overvejelse for forældre eller pædagoger på en døgninstitution, hvor længe en ung skal skærmes fra et lokkende natteliv med forbud og restriktioner. Og hvornår vi som ansvarlige voksne tør satse og stole på, at vi har puttet tilstrækkeligt med god opførsel og fornuftig beslutningskraft i deres mentale bagage, så de kan slippes løs på egen hånd.

Bogen handler derfor om at sikre tryghed og forebygge problemer, men samtidig også om at sikre dannelse, trivsel og et godt liv på længere sigt. Så sat på formel handler det om at udvikle sikkerhed og at sikre udvikling.

I det digitale univers ligger der nye måder at være social på og dermed nye udfordringer – især for udsatte børn og unge. Kan en ung fx ikke sætte grænser; følge med i det spil, der foregår online og kun vanskeligt håndtere sociale situationer, så kan vedkommende hurtigt komme til kort og have brug for hjælp.

Et naturligt fænomen?

Ved første øjekast ser nettet alt andet end naturligt ud. Det består af elektronik, radiobølger, kobberledninger og mærkelige tegn og koder. Der har levet milliarder af mennesker uden internet eller mobil, og ud fra en ren biologisk forståelse har de vel også levet mere naturligt end nutidens befolkning – eller i hvert fald tættere på naturen.

Når nettet alligevel kan siges at være naturligt, er det i forhold til måden,

det bruges og opleves på. Det er ved at iagttage den selvfølgelighed, med hvilken den yngste generation har taget teknologien til sig, at den amerikanske forsker i digitale medier Marc Prensky skabte begrebet *digitalt indfødte*. Tilsvarende blev voksengenerationen kaldt for *digitale indvandrere*, og kløften mellem de to generationer blev betegnet som både dyb og problematisk. Helt så slemt er det ikke længere. Voksengenerationen er ved at få det lært, og mange af os bruger en lang række digitale redskaber med stor naturlighed.

Mennesket har igennem historien taget en mængde nye redskaber og metoder til sig og efter en tilvænningsperiode fundet dem helt naturlige. Tøj, madlavning, sprog, skrift, matematik, telefoner, tv, biler osv. er blevet så integreret en del af vores hverdag, at vi slet ikke tænker over dem. Først når bilen ikke virker, vores sprog ikke kan bruges i det land, vi er i, eller mobilen løber tør for strøm, tænker vi på vores redskaber som … ja netop … redskaber. Indtil da var de bare en ganske selvfølgelig del af vores liv og hverdag. Så når vi her i bogen skriver om mobiltelefoner og et barns onlineidentitet, er det faktisk lidt misvisende. I selve brugssituationen er det ikke redskabet eller mediet, der er relevant, men derimod det, der sker, i den sociale situation, som barnet eller den unge er en del af. Når vi alligevel gør det, er det, fordi det er en nødvendighed. For vi kan kun differentiere mellem de forskellige ting, hvis vi nævner dem ved navn.

Nettet selv kan dårligt nok ses som et redskab, men det er via det, at vores digitale udstyr er forbundet og kan tale sammen. Hvis det ligner noget, vi kender, er det vores sprog. Groft sagt er nettet en måde at tale sammen på … en ny kommunikationsform, ligesom telefonen i sin tid var det. Nettet forbinder os alle sammen i et kæmpe netværk – med lyd, billeder og videoer. Derfor skelnes der heller ikke her i bogen skarpt mellem det digitale, der sker over mobil og den udveksling, der foregår over computeren. De forskellige teknologier er i fuld gang med at smelte sammen, og vi beskriver kun forskellene, hvor det er nødvendigt. Af samme grund bruger vi også det hverdagsagtige begreb *nettet* og ikke det mere tekniske *internettet.*

Nettet har nogle helt særlige kendetegn, som vi skal kigge nærmere på. I faktaboksen side 11 er der nævnt nogle af de grundlæggende karakteristika. Sandsynligvis er det ikke revolutionerende nyheder. Men det er værd at minde sig selv om, hvad det er for en teknologi, vi taler om, før vi ser på, hvordan vi bliver påvirket af den.

Nettet – kort fortalt

Nettet giver mulighed for:

- Omgående kommunikation (real time). Vi kan kommunikere med hinanden lige så hurtigt og direkte som over en telefon. Bruges i spil, chat og nogle gange i sms-samtaler.
- Løbende samtaler. I mange kommunikationsformer på nettet lægger afsenderen en besked, der først bliver tjekket ved lejlighed af modtageren. Det gælder for e-mail, onlinefora og sociale netværk og nogle gange sms-samtaler.
- En vifte af medier (video, lyd, billede). Via nettet og de smartphones, de fleste ejer i dag, kan vi modtage og ofte optage både video, lyd og billeder i meget høj kvalitet. Børn og unge bliver i stigende grad afsendere af andet end bare ord. Og det er en vigtig del af deres kommunikation online at fremvise videoer og billeder.
- Én til alle. En person med en god idé til en hjemmeside kan for få hundrede kroner komme ud til hele verden med en selvudgivet bog eller folder, som han eller hun kan håbe vil sprede sig til mange mennesker.
- Alle til én. En person, der har digitalt udstyr med netforbindelse, kan trække alverdens viden, nyheder og personlige udtalelser til sig, hvis vedkommende har tid. Det er ikke som en tv-kanal med alt på. Man skal selv udvælge og finde indholdet.

Et godt liv med nettet

Vi vil indlede med et meget vigtigt spørgsmål: Hvad er et godt liv med nettet for børn og unge?

Det typiske svar på dette spørgsmål er formuleret ud fra en grundlæggende negativ tilgang. Et godt liv med nettet er, når man ikke kommer galt af sted, ikke bliver franarret sit kodeord, ikke møder fremmede med skumle hensigter, ikke spilder sin tid osv. De enkelte påstande er det svært at være uenig i, men de besvarer ikke rigtig spørgsmålet. Hvis vi på samme måde spurgte, hvad et godt liv som bilejer er, ville vi næppe få svar som *det er, når man ikke*

kører galt eller *det er, når de andre bilister ikke dytter af mig*. Svarene vil nok snarere handle om den frihed i hverdagen, bilen giver. Det er nemt at samle ungerne op, tage på ferie og købe stort ind.

For at komme med et kvalificeret svar på spørgsmålet skal vi ind og se på brugen og på, hvordan nettet påvirker eller ændrer vores liv. For når et redskab først er blevet en helt naturlig del af vores hverdag, er det ikke længere et spørgsmål om, hvad der sker lige præcis i det øjeblik, vi er i gang med at bruge det. Friheden i fx at kunne forlade sommerhuset, når det passer én, kan være en vigtig del af det at være bilejer. Og ofte er det i endnu højere grad tanken end selve den fysiske mulighed, der er det primære. Derfor hedder dette afsnit heller ikke *Et godt liv på nettet*. De unge og enhver, der bruger mobil og net som en naturlig del af deres liv, lever hele tiden *med* nettet. Som en 19-årig pige udtrykker det: "Jeg har jo altid Facebook med mig i lommen på min smartphone." Det er på både godt og ondt, at teknologien griber så direkte ind i vores hverdag. Det kan resultere i dårlige vaner og stress. Førnævnte pige siger fx: "Når jeg vågner om natten og skal op og tisse, så sidder jeg ude på toilettet og tjekker Facebook. Det er jo fuldstændig sindssygt."

Trivsel ifølge dydsetikken

Udgangspunktet for vores beskrivelse af et godt netliv er nogle kloge, gamle tanker om menneskelig trivsel. Den græske filosof Aristoteles var den første tænker, der behandlede moral som et praktisk problem og stillede det meget relevante spørgsmål: *Hvordan bliver vi gode mennesker?* Hans svar var fokuseret på det enkelte menneskes karakter og dyder og ikke på handlingernes konsekvenser eller pligter og krav. Et godt liv, mente Aristoteles, er et liv, hvor man udfylder sin rolle; udfolder det, man er, og hvor man trives. Så langt så godt. Nu skal vi blot finde ud af, hvad et menneske er, og hvilke evner og styrker der er særligt menneskelige.

Det skal understreges, at det ikke er en færdig pakke, vi får med i vuggegave. Derimod er det evner og dyder, der fremelskes og trænes, så vi hver især kan bruge dem på den rigtige måde og i de rigtige mål.

Vi skal ikke følge Aristoteles meget længere end det. Det er nemlig ikke vores intention at lave en lang liste over egenskaber og finde endegyldige svar og definitioner. Vi vil i stedet indsnævre vores fokus og koncentrere os om de

styrker, der omhandler menneskets sociale egenskaber og se på de karaktertræk og evner, som er væsentlige for et godt socialt liv – på og med nettet.

Aristoteles' dydsetik

Tilgangen i denne bog kaldes dydsetisk og bygger på Aristoteles' tanker og ideer. Her er en lille oversigt over, hvordan dennes bogs termer og den klassiske dydsetik hænger sammen.

Det gode liv hos Aristoteles hedder eudaimonia, og det er målet for al etik og moral. Et godt liv forstås som et liv, hvor man udfolder det, man er og udnytter sine styrker. Et menneske, der ikke får udfoldet sine menneskelige evner og sider, lever ikke et godt (menneske-) liv. Begrebet hænger sammen med idéen om dannelse som forberedelse til at leve et godt, produktivt liv engageret i andre og i samfundet.

Styrke hedder areté i Aristoteles' verden og oversættes ofte med dyd eller kvalitet. En styrke er en egenskab, som er en nødvendig del af det, man er. Det er fx en kendetegnende styrke ved gazellen, at den er hurtig og ved mennesket, at det er intelligent. De sociale styrker, som vi skal se nærmere på her i bogen, er blandt de vigtigste, da mennesket netop er et socialt væsen.

Kompetencer er de specifikke evner og den dømmekraft og forståelse, som er nødvendig for at bruge sine styrker på den rigtige måde. Kompetence hænger sammen med begrebet fronesis eller praktisk visdom hos Aristoteles. Det er det, der skal til for, at en styrke er mere end blot et ønske eller en tendens til at ville gøre det rigtige, men også evnen til i en given situation at bruge den rigtige styrke i det rigtige omfang på den rigtige måde. Når Aristoteles fx skal forklare, hvad vil sige at være modig, gør han det med følgende ord: "Det er at frygte de rette ting for de rette formål på den rette måde i det rette øjeblik."

De sociale styrker

De to styrker, som vi løbende vil forholde os til i bogen, er ærlighed og selvstændighed. Som vi skal se herunder, er de begge essentielle og nødvendige, og uden dem kan vi ikke fungere som sociale væsner. Og som vi også skal se, kræver sociale situationer både en vis grad af ærlighed og selvstændighed.

Det andet kriterium, som styrkerne er valgt ud fra, er, at vi fra besøg i sko-

leklasser og fra samtaler med forældre, lærere og pædagoger har erfaret, at de hele tiden er både på spil og i spil i de sociale situationer. Børn og unge reagerer ikke på et godt råd om, at de skal tænke, før de klikker. Ud over at være alt for vagt har det intet at gøre med det, der er på spil. Stiller man derimod krav om ærlighed i forhold til onlineadfærd, kan børn og unge forstå budskabet og diskutere med. Også selv om de har en anden holdning end de fleste voksne til, hvordan ærlighed skal fortolkes og leges med på fx Facebook. De styrker, vi skal se på, er nemlig så generelle, at de også gør sig gældende i de nye medier. På den måde kan vi ved at se på noget velkendt og alment accepteret undersøge, hvordan dette former sig i de digitale medier.

Ærlighed

Ærlighed er at sætte sig selv på spil, og at man som person deltager som den, man er. Der skal ikke meget til for at vise det – fx små kropslige signaler – men hvis en person ikke afslører det mindste om sig selv, er vedkommende slet ikke rigtigt med i en social situation. Ærlighed er derfor også almindeligt accepteret som en god ting, hvilket dog ikke betyder, at mere ærlighed altid er af det gode. Det kræver en vis praktisk erfaring at kunne aflæse situationer og se, hvilken grad af ærlighed der er brug for. Siger en fyr for lidt, er han kedelig, og lyver han, er han både upålidelig og asocial. Hvis han fortæller alt om sig selv ved første møde, kan han blive opfattet som desperat og kikset. Så for ham og alle andre gælder det om at kende og finde den gyldne middelvej – både udtrykket og overvejelserne bag det har vi overtaget fra de gamle grækere – og dermed kunne dosere sin ærlighed i de rette mængder i de rette situationer.

For udsatte unge kan ærlighed give særlige problemer. Det kan både være i forhold til ting, som de holder hemmelige over for alle, eller som de bare ikke nævner for vennerne. Et tema som betalt sex er fx ofte et stort tabu. Samtidig kan der for nogle unge også være noget besnærende i at åbne helt op og fortælle alt til alle. Vi skal derfor se på, hvordan de nye kommunikationsformer på godt og ondt kan påvirke ærligheden og den dømmekraft, børn og unge bør udøve den med.

Selvstændighed

At være selvstændig handler om at få sig selv med i forhold til, hvad man vil. Er en ung pige fx helt og aldeles uselvstændig, reagerer hun kun. Hun udfylder bare sin rolle og gør det forventede i situationen – helt uden at komme med sit eget personlige input.

Som individer kan vi måske godt udfylde en rolle eller en funktion uden selvstændighed, men er vi altid underlagt andres ønsker og luner, forringer det kvaliteten af vores sociale liv. I forhold til selvstændighed er det særligt tydeligt, at vi forventer en vis balance mellem for meget og for lidt.

En person, der kun tænker på, hvad han eller hun selv vil opnå i en situation, og som er ligeglad med de sociale konventioner og andre mennesker, falder åbenlyst uden for rammerne for god opførsel. Og vedkommende bliver en plage for sine omgivelser. Omvendt er for lidt selvstændighed mere et problem for personen selv. Hvis en ung fyr fx altid lader andre diktere alt, hvad der skal foregå, bliver han nemt et offer.

Både for lidt og for meget selvstændighed er potentielle faldgruber for udsatte unge. Det gælder også på nettet, hvor det er særligt vigtigt både at kunne aflæse situationer og se, hvad der forventes af én, samtidig med at man husker på, hvad man selv vil.

Derfor er det vigtigt som fagperson at have og kunne viderebringe en forståelse for de sociale spil, der er særlige for den digitale kommunikation.